

Designing and Explaining a Safety Culture Model for Children's Sports Environments in Iran

**Mohammadreza
Esparham**

PhD student, Department of Physical
Education and Sport Sciences, Sho.C.,
Islamic Azad University, Shoushtar, Iran

**Keyvan
Shaabanimoghadam** *

Associate Professor of sport management,
Razi university, Kermanshah, Iran

Najaf Aghayi

Professor of Sports Management, Faculty of
Physical Education and Sport Sciences,
Kharazmi University, Tehran, Iran

Abstract

This study aims to investigate the topic of safety culture in sports environments for children in Iran. The research method is applied in terms of purpose, utilizing qualitative research grounded in theory for data collection. Data were collected through a study of documentary sources and semi-structured interviews with 19 academic experts and managers active in the field of children's sports, through purposive and snowball sampling using MAXQDA18 software. In the open coding stage, 285 preliminary codes were identified from the analysis of the interviews. In the second stage, axial coding was carried out using the structures of the axial coding model around the phenomenon under study. Based on the research findings, the concept of safety culture was selected as the central phenomenon. Causal conditions were placed in the form of five categories of safety management systems, leadership commitment to safety, employee participation, attitudes and sports coaches, and five main categories were selected, including infrastructure strategies, educational strategies, legal strategies, specialized strategies, and evaluation and monitoring. Intervening factors were identified in two categories: reinforcing and weakening. Cultural factors, structural factors, physiological factors, relationship quality, individual characteristics, social factors, and physical environment were identified as the foundational background factors of maintaining a safe sports environment. Finally, the consequences of the culture of maintaining a safe sports environment were determined at three levels: micro, meso, and macro.

* Corresponding Author: k.shabani@razi.ac.ir

How to Cite: Esparham, M., Shaabanimoghadam, K. & Aghayi, N. (2025). Designing and Explaining a Safety Culture Model for Children's Sports Environments in Iran. *Journal of Sustainable Development in Sport Management*, 6(15), 400-425

Extended Abstract

Introduction

Protecting children and adolescents who participate in sports has become a prominent concern in policymaking and research across various societies worldwide. Major organizations such as the International Olympic Committee (IOC) and UNICEF have formally recognized that children in sport can be at risk of exploitation and abuse. Research demonstrates that without adequate policies and oversight regarding sports environment safety, cases of maltreatment may go not only unreported but also insufficiently investigated. Children's participation in sport is a key factor in achieving a healthy childhood and a physically and mentally healthy adulthood, offering benefits such as increased body awareness, self-esteem, respect for rules, sportsmanship, and social interaction. However, these potential benefits are only achievable within a healthy sporting culture; in an unsafe environment where harassment and abuse occur, sport participation may pose inherent threats and fundamental risks to children. Evidence from various countries indicates that different forms of abuse, violence, neglect, and other forms of maltreatment are prevalent in sport. A comprehensive review of the literature reveals two fundamental gaps: first, the absence of an integrated, systemic approach that simultaneously addresses all dimensions of safety culture; and second, the lack of a comprehensive and indigenous model for the culture of safe sports environments for children in Iran, addressing the main research question: What are the dimensions, components, and causal relationships of an optimal sports environment for children in Iran?

Methods

This study is applied in terms of purpose and qualitative in terms of data collection, employing the grounded theory approach based on the Strauss and Corbin paradigm. Data were collected through a review of documentary sources and semi-structured interviews with 19 academic experts and practitioners in the field of sports management, child psychology, sport law, and sociology who possess research backgrounds in safety, ethics, or behavior in sport; and executive managers with direct experience in managing sports academies and schools for children. Participants were selected through purposive sampling based on criteria of theoretical knowledge and practical experience, supplemented by snowball sampling to identify additional key informants. The interview process continued until complete theoretical saturation was achieved, confirmed by the absence of new codes in the final three interviews. To ensure the quality and rigor of the findings, Lincoln and

G'''' (888)) four criteria were mainly used: reliability, validity, transferability, and member checking with four interviewed experts; dependability was achieved through an external audit of the coding process by a qualitative research specialist; transferability was enhanced through rich, thick descriptions of the research context and participant characteristics; and confirmability was assessed through intra-coder test-retest reliability, yielding an agreement coefficient of 86 percent. Data analysis was conducted using MAXQDA18 software through three stages of open, axial, and selective coding.

Results

In the open coding stage, 285 preliminary codes were identified from the interview analysis. Through axial coding using the paradigm model structures, the concept of safety culture was selected as the central phenomenon. Causal conditions were organized into five categories: safety management systems (including diverse policies and operational guidelines), leadership commitment to safety (manifested through prioritization, stakeholder consultation, and transformational leadership), employee participation (active involvement in safety initiatives and shared attitudes), organizational attitudes (values, preferences, and perceptions), and the role of sports coaches (competence in instruction, continuous presence, supervision, awareness of the situation, and family role with the child). A further identification of coaches as an independent causal factor, reflecting the unique cultural significance of the coach-mentor role in Iranian society that extends far beyond technical instruction. Eleven contextual and background factors were identified: environmental and physical safety, relational safety, sport optimization, organizational characteristics, cultural factors, structural factors, physiological factors, relationship quality, individual characteristics, social factors, and physical environment. Five categories of strategies were determined: infrastructural strategies (policy development and community sport development), educational strategies (enhancing awareness among managers, coaches, parents, and children), legal strategies (developing legislation and psychological security), strategic interventions (strengthening leadership and family involvement), and evaluation and monitoring (establishing performance indicators and continuous assessment processes). Intervening factors were classified into reinforcing factors (social institutions, family support, health reinforcement, etc.), weakening factors (health hazards from inadequate supervision and equipment, exploitation, neglect, abuse and violence, and various forms of child maltreatment including physical, psychological, and sexual abuse). The consequences of establishing a safety culture were determined at three levels: micro-level (enhanced self-esteem, improved physical and mental health, social relationship capabilities, and respect for rules), meso-level (social advancement, reduced crime and social deviance, promotion of healthy lifestyles, and reduced healthcare costs), and macro-level (improved national

sport outlook, socioeconomic development, workforce enhancement, and increased public health).

Conclusion

This study presents a comprehensive and indigenous model for the culture of safe sports environments for children in Iran that demonstrates safety culture as a complex, multi-level phenomenon that cannot be achieved through unidimensional policies or isolated measures alone. The primary innovation of this research lies in its transition from a fragmented, single-dimensional perspective to an ecosystemic and integrated approach. Unlike imported models, this model identifies indigenous challenges such as weaknesses in reporting systems, cultural differences in defining punishment and discipline, and the role of culture shaper. The findings reveal that the successful establishment of safety culture requires serious commitment from leadership, active participation of all stakeholders including coaches, staff, parents, and children, infrastructure improvement, strengthening of legal and supervisory frameworks, and comprehensive education and culture-building. The model provides a realistic and practical framework for domestic policymakers and sport managers, bridging the gap between theory and practice while remaining compatible with Iranian society. Implementation of this model can provide a safe and healthy environment for the generation of athletes, yielding positive outcomes at individual, social, and national levels for Iranian society.

Keywords : Safety, Sports Environment Safety Culture, Children, Grounded Theory.

طراحی و تبیین مدل فرهنگ ایمنی محیط ورزش برای کودکان در ایران

دانشجوی دکتری گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد شوشتر، دانشگاه آزاد اسلامی، شوشتر، ایران

محمد رضا اسپرهم* ID

دانشیار مدیریت ورزشی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران

کیوان شعبانی مقدم ID

استاد مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

نجف آقایی ID

چکیده

هدف از این مطالعه واکاوی مبحث فرهنگ ایمنی محیط ورزش برای کودکان در ایران است. روش پژوهش برحسب هدف، کاربردی و برحسب گردآوری داده‌ها، پژوهشی کیفی مبتنی بر نظریه داده‌بنیاد است. داده‌ها از طریق مطالعه منابع مستند و مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با ۱۹ نفر از خبرگان دانشگاهی و همچنین مدیران فعال در حوزه ورزش کودکان، از طریق نمونه‌گیری هدفمند و گلوله برفی جمع‌آوری شد. در مرحله کدگذاری باز، ۲۸۵ کد مقدماتی از تحلیل مصاحبه‌ها شناسایی شد. در دومین مرحله، کدگذاری محوری با استفاده از سازه‌های مدل کدگذاری محوری حول پدیده مورد بررسی انجام شد. براساس یافته‌های پژوهش، مفهوم فرهنگ ایمنی به‌عنوان پدیده محوری انتخاب شد. شرایط علی در قالب پنج دسته سیستم‌های مدیریت ایمنی، تعهد رهبری به ایمنی، مشارکت کارکنان، نگرش‌ها و مربیان ورزشی جای گرفتند و پنج مقوله اصلی شامل راهبردهای زیرساختی، راهبردهای آموزشی، راهبردهای قانونی، راهبردهای تخصصی و ارزیابی و نظارت انتخاب شدند. عوامل مداخله‌گر در دو دسته تقویت‌کننده و تضعیف‌کننده شناسایی شدند. عوامل فرهنگی، عوامل ساختاری، عوامل فیزیولوژیکی، کیفیت رابطه، ویژگی‌های فردی، عوامل اجتماعی و محیط فیزیکی به‌عنوان عوامل زمینه و بستر ساز فرهنگ ایمنی محیط ورزش تعیین شدند. در نهایت پیامدهای فرهنگ ایمنی محیط ورزش در سه سطح خرد، سطح میانی و سطح کلان تعیین شدند.

کلیدواژه‌ها: ایمنی، فرهنگ ایمنی محیط ورزش، کودکان، نظریه داده‌بنیاد

مقدمه

حفاظت از کودکان و نوجوانانی که در ورزش شرکت می‌کنند به یک نگرانی برجسته در سیاست‌گذاری و تحقیقات جوامع مختلف در سراسر جهان تبدیل شده است. سازمان‌های بزرگی مانند کمیته بین‌المللی المپیک و یونیسف اکنون رسماً تشخیص داده‌اند که کودکان در ورزش می‌توانند در معرض خطر استثمار و سوءاستفاده قرار بگیرند. ناتوانی در کمک مؤثر به ورزشکاران به‌ویژه ورزشکاران کودک که در متن محیط‌های ورزشی دچار آزار و اذیت و سوءاستفاده‌های مختلف می‌شوند، می‌تواند تأثیرات منفی بر ورزشکاران و پیامدهای مخربی برای ورزشکاران کودک به همراه داشته باشد (آینه^۱ و همکاران، ۲۰۲۳؛ ورتومن^۲ و همکاران، ۲۰۱۸). تحقیقات نشان می‌دهد که اگر سیاست‌ها و بررسی‌های لازم در مورد ایمنی محیط ورزش وجود نداشته باشد، موارد سوءرفتار ممکن است نه تنها گزارش نشود بلکه کمتر از اهمیت خود، مورد بررسی قرار گیرد. سلامت روان کودکان یکی از اولویت‌های اصلی در همه کشورهاست زیرا سلامت روانی یک جامعه وابستگی زیادی به بالا بودن سلامت روانی کودکان دارد که غنی‌ترین سرمایه‌های آن جامعه هستند (بیسی^۳ و همکاران، ۲۰۲۱؛ چن^۴ و همکاران، ۲۰۱۹).

یکی از مهم‌ترین مباحث حفاظت و حمایت از کودکان در ورزش است. باید بدانیم که مشارکت کودکان در ورزش عموماً به‌عنوان یک مؤلفه از یک کودکی سالم و یک بزرگ‌سالی طولانی و سالم از نظر جسمی و ذهنی مفید در نظر گرفته می‌شود. ورزش و فعالیت بدنی علاوه بر سرگرمی، افزایش آگاهی بدنی و عزت‌نفس، احترام به قوانین، اخلاق ورزشی و تعامل اجتماعی را آموزش می‌دهد (میشنا^۵ و همکاران، ۲۰۱۹؛ فلورس^۶ و همکاران، ۲۰۱۹). همچنین در چشم‌انداز گسترده‌تر مزایایی همچون پیشرفت تحصیلی و بهره‌وری در محل کار، کاهش ازدحام و آلودگی از طریق سفر فعال، صرفه‌جویی در هزینه برای خدمات بهداشتی و مراقبت اجتماعی و افزایش درآمد برای اقتصاد جهانی برای جامعه دارد. دولت‌ها در سرتاسر جهان به سرعت این مزایا را تشخیص داده و به دنبال آن هستند که

-
1. Aine
 2. Vertommen
 3. Bisbey
 4. Chen
 5. Mishna
 6. Flores

مشارکت ورزشی کودکان را در دستور کار سیاسی خود قرار دهند (فلنسner^۱ و همکاران، ۲۰۲۱؛ گولد^۲، ۲۰۱۹).

ایمنی محیط ورزش کودکان یک رویکرد پیشگیرانه فراگیر برای ایمن نگه داشتن کودکان و بزرگسالان آسیب پذیر از آسیب یا سوءاستفاده تعریف می شود. درواقع ایمنی یک اصطلاح گسترده است که برای توصیف اقدامات معقول انجام شده برای اطمینان از اینکه همه کودکان درگیر در یک برنامه ورزشی، ایمن از آسیب هستند، استفاده می شود (راین^۳ و همکاران، ۲۰۱۶؛ پارتون^۴، ۲۰۱۶).

بااین وجود، مزایای بالقوه و مثبت در حوزه سلامتی و اجتماعی، برای کودکان ورزشکار در یک محیط ورزشی سالم ممکن خواهد بود. مشارکت ورزشی ممکن است در یک فرهنگ ورزشی ناسالم که در آن آزار و اذیت اتفاق می افتد، تهدیدها یا خطرات اساسی ذاتی برای کودکان داشته باشد. تحقیقات در سطح جهانی نشان می دهد که انواع مختلف سوءاستفاده، خشونت، بی توجهی و سایر اشکال بدرفتاری در ورزش رایج است (بیورنست و زابو^۵، ۲۰۱۸؛ مک ماهون^۶ و همکاران، ۲۰۱۸). شواهدی مبنی بر کودک آزاری از کشورهای مختلف ارائه شده است. دامنه وسیع کودک آزاری در ورزش نیز در منابع مختلف مشخص می کند که پتانسیل بدرفتاری با کودکان در ورزش در سطح جهانی مشهود است. علی رغم یافته ها، انواع و سطوح خاصی از ورزش ممکن است در معرض عوامل خطر منحصربه فردی باشد که کودکان را در معرض سوءاستفاده های مختلف قرار می دهد (اووسو-سکیر^۷ و همکاران، ۲۰۱۹؛ جریبین^۸ و همکاران، ۲۰۲۲).

کمیته بین المللی المپیک که به عنوان تأثیرگذارترین سازمان ورزشی جهان شناخته می شود، بیانیه های مختلفی در مورد اهمیت بررسی موضوعات کمتر شناخته شده ای مانند آزار و اذیت و سوءاستفاده جنسی در ورزش، آموزش ایمن به ورزشکاران جوان نخبه،

-
1. Flensner
 2. Gould
 3. Rhind
 4. Parton
 5. Bjørnseth and Szabo
 6. McMahon
 7. Owusu-Sekeyere
 8. Jerebine

ارزیابی سلامت جوانان ورزشکار و تأثیر ورزش بر سلامت و رفاه جوانان منتشر کرده است (مونتجوی^۱ و همکاران، ۲۰۱۵؛ هولناگل^۲، ۲۰۲۴).

مرور جامع مطالعات صورت گرفته در حوزه فرهنگ ایمنی محیط ورزش برای کودکان حاکی از آن است که طراحی یک مدل جامع بر شناسایی صحیح و مؤثر فرهنگ ایمنی محیط ورزش برای کودکان بسیار تأثیرگذار است که در این میان شناخت مفهوم فرهنگ ایمنی و همچنین راهبردها و پیامدهای مؤثر فرهنگ ایمنی محیط ورزش برای کودکان برای طراحی یک مدل جامع ازجمله مهم‌ترین عوامل بیان شده در متون مختلف علمی است که می‌تواند منجر به تدوین مدلی جامع برای فرهنگ ایمنی محیط ورزش برای کودکان شود (کلیور^۳ و همکاران، ۲۰۱۸).

بررسی پیشینه تحقیقات داخلی نشان می‌دهد که محمدولی و همکاران (۱۴۰۲) به بررسی امنیت و ایمنی کودکان در ورزش پرداخته و عنوان کردند که ورزش و بازی ازجمله حقوق اولیه کودکان است. ازاین‌رو آگاهی از قوانین و مقررات این حوزه و آشنایی مدیران و مربیان ورزش کودکان به آموزه‌های حقوق ورزشی می‌تواند در پیشگیری از تخلف‌ها و بروز حوادث ورزشی مؤثر واقع شود. کوهی آچاچلویی و همکاران (۱۴۰۱) به بررسی تأثیر عوامل روان‌شناختی مؤثر بر انگیزش مشارکت کودکان در ورزش پرداختند و نتایج تحقیق نشان داد که سلامت روان، تعاملات اجتماعی، حمایت اجتماعی، خودکارآمدی و عزت‌نفس تأثیری معنادار بر انگیزش مشارکت ورزشی دارد. پورمیرزا و همکاران (۱۳۹۹) به بررسی عوامل مؤثر بر بهبود فرهنگ بهداشت، ایمنی و محیط‌زیست در اماکن ورزشی پرداختند و نتایج نشان داد که ایجاد نظارت بر رفتارها و عملکرد کارکنان و مدیران اماکن ورزشی در حوزه ایمنی مهم‌ترین عامل مشخص شد. بختیاری‌نیا و همکاران (۱۴۰۳) به طراحی مدل حفاظت ورزشکاران نخبه در برابر آزار و اذیت و سواستفاده در ورزش ایران پرداختند که تنها بر ورزشکاران نخبه متمرکز بود و جنبه‌های مربوط به کودکان را مورد بررسی قرار نداد.

مطالعات بین‌المللی نیز نشان می‌دهد که لاکسو^۴ (۲۰۲۴) به بررسی اهمیت ایجاد محیطی سالم که در آن افراد بتوانند بدون آسیب، تبعیض یا رفتار غیراخلاقی شرکت کنند، پرداخت

1. Mountjoy
2. Hollnagel
3. Cleaver
4. Laakso

و نتایج نشان داد که از دیدگاه بازیکنان، موضوعات کلیدی ارتباط، صداقت و مشارکت در تصمیم‌گیری است. جووت^۱ و همکاران (۲۰۲۳) به بررسی اهمیت فرصت صحبت کردن به ورزشکاران به عنوان جنبه مهمی برای ایجاد یک محیط امن از نظر روانی پرداختند و نتایج نشان داد که ایمنی روان‌شناختی ارتباط بین ارتباطات ورزشکاران و کیفیت رابطه مربی و ورزشکار را بدون توجه به جنسیت ورزشکاران توضیح می‌دهد. گورگیس^۲ و همکاران (۲۰۲۳) به بررسی تفاسیر ذینفعان از ورزش ایمن پرداختند و نتایج نشان داد که درک شرکت‌کنندگان از ورزش ایمن با سه موضوع کلی: ایمنی محیطی و فیزیکی، ایمنی رابطه‌ای و بهینه‌سازی ورزش ارائه می‌شود. ولا^۳ و همکاران (۲۰۲۴) به بررسی چگونگی تعریف ایمنی روانی و چگونگی تقویت آن در ورزش پرداختند و یک مدل توصیفی از ایمنی روان‌شناختی در ورزش ارائه دادند. اووسو-سکیر و همکاران (۲۰۱۹) به بررسی سه رویکرد عوامل فردی، بین فردی و سیستمی در بدرفتاری با کودکان در ورزش پرداختند و مدل فرهنگ حفاظت در ورزش را ارائه دادند. اینگرام^۴ و همکاران (۲۰۲۵) تحلیل عمیقی از ادراکات مربیان ورزش جوانان از فرهنگ ورزش، ایمنی و پیشگیری از آسیب ارائه دادند.

تحلیل ادبیات بین‌المللی، تکامل مفهوم ایمنی در ورزش را از چارچوب‌های بنیادین به سمت رویکردهای سیستمی و روان‌شناختی نشان می‌دهد. مطالعات اولیه مانند پژوهش گورگیس و همکاران (۲۰۲۳)، با ترسیم ابعاد سه‌گانه ایمنی محیطی، ایمنی رابطه‌ای و بهینه‌سازی ورزش، پایه‌های مفهومی این حوزه را بنا نهادند.

در ادامه، این حوزه با تمرکز بر ابعاد روان‌شناختی تعمیق یافت. تحقیقات ولا و همکاران (۲۰۲۴) و جووت و همکاران (۲۰۲۳) نشان دادند که ایمنی روانی و فراهم کردن فرصت ابراز نظر برای ورزشکار، نقشی حیاتی در کیفیت رابطه مربی-ورزشکار ایفا می‌کند. این نگاه بین فردی، با دیدگاه‌های کلان‌تر مدیریتی و سازمانی تکمیل شد. پژوهش لاکسو (۲۰۲۴) بر نقش حکمرانی خوب و مشارکت در تصمیم‌گیری به عنوان پیش شرط محیط ایمن تأکید کرد و مدل فرهنگ حفاظت اووسو-سکیر و همکاران (۲۰۲۲)، با تحلیلی چندسطحی از عوامل فردی، بین فردی و سیستمی، رویکردی یکپارچه ارائه داد. با این حال، یک تحلیل

1. Jowett
2. Gurgis
3. Vella
4. Ingram

انتقادی نشان می‌دهد که این مدل‌ها عمدتاً در بسترهای فرهنگی-اجتماعی غربی توسعه یافته‌اند و این امر، شکافی قابل توجه درخصوص انطباق‌پذیری آن‌ها با ساختارهای متفاوت فرهنگی و نهادی ایجاد می‌کند.

مرور نظام‌مند ادبیات پژوهش نشان می‌دهد که اگرچه مطالعات متعددی به جنبه‌های خاصی از ایمنی در ورزش کودکان (مانند ایمنی فیزیکی، حقوقی یا روان‌شناختی) پرداخته‌اند اما دو خلأ اساسی همچنان باقی مانده است: نخست، فقدان رویکرد یکپارچه و سیستمی که تمامی ابعاد فرهنگ ایمنی را به‌طور هم‌زمان در نظر بگیرد. مطالعات موجود عمدتاً به یک یا دو بعد محدود شده‌اند و الگویی جامع که ارتباط میان ابعاد مختلف (مدیریتی، آموزشی، قانونی و فرهنگی) را تبیین کند، ارائه نشده است. دوم، غیبت مدل‌های بومی‌شده متناسب با بافت فرهنگی-اجتماعی ایران. بیشتر الگوهای موجود در کشورهای توسعه‌یافته غربی طراحی شده‌اند و عوامل زمینه‌ای خاص ایران (مانند ساختار ورزش دولتی-باشگاهی، نقش فرهنگی مربی، الگوهای تربیتی خانواده و تفاوت‌های فرهنگی در تعریف حریم و تنبیه) را در نظر نمی‌گیرند.

بر این اساس، پژوهش حاضر با هدف پر کردن این دو خلأ، مدلی یکپارچه و بومی برای فرهنگ ایمنی محیط ورزش کودکان در ایران طراحی می‌کند که با بهره‌گیری از دانش خبرگان دانشگاهی و تجربیات مدیران اماکن ورزشی، چارچوبی عملیاتی برای سیاست‌گذاران فراهم می‌آورد. بنابراین، پرسش اصلی پژوهش این است: مدل مطلوب فرهنگ ایمنی محیط ورزش برای کودکان در ایران دارای چه ابعاد، مؤلفه‌ها و روابط علی است؟

روش

براساس هدف، جهت‌گیری کلی این پژوهش بنیادی است زیرا با نظریه‌پردازی، مدلی برای فرهنگ ایمنی محیط ورزش برای کودکان در ایران مطرح شده است. براساس نحوه گردآوری داده‌ها نیز، پژوهشی توصیفی به‌شمار می‌رود. روش گردآوری اطلاعات، مصاحبه نیمه‌ساختاریافته با خبرگان است. این پژوهش رویکرد کیفی داشته و از راهبرد پژوهشی نظریه داده‌بنیاد با رویکرد اشتراوس-کوربین^۱، به گردآوری و تحلیل داده‌ها پرداخته است. با در

1. Strauss & Corbin

نظر گرفتن عوامل دخیل در فرهنگ ایمنی محیط ورزش، بدیهی است که شناسایی این گونه عوامل باید با رویکردی کیفی انجام گیرد زیرا رفتار خبرگان این حوزه را نمی‌توان با پدیده‌های کمی بیان کرد و لذا ناگزیر به پیروی از رویکرد کیفی خواهیم بود. با توجه به ماهیت اکتشافی پژوهش و فقدان حوزه‌ای مستقل تحت عنوان فرهنگ ایمنی در ساختار پژوهشی کشور، جامعه آماری به صورت چندوجهی و با تمرکز بر تخصص‌های مرتبط و زیربنایی تعریف شد. این جامعه شامل دو گروه اصلی است: خبرگان دانشگاهی صاحب‌نظر در گرایش‌های مکمل شامل اساتید مدیریت ورزشی، روانشناسی کودک، حقوق ورزشی و جامعه‌شناسی که دارای سوابق پژوهشی در زمینه ایمنی، اخلاق یا رفتار در ورزش هستند و مدیران اجرایی که تجربه مستقیم مدیریت در آکادمی‌ها و مدارس ورزشی ویژه کودکان را دارند. مشارکت‌کنندگان با روش نمونه‌گیری هدفمند با معیار اشراف نظری و تجربه عملی انتخاب شدند و جهت شناسایی سایر افراد کلیدی از تکنیک گلوله برفی استفاده شد. فرآیند مصاحبه‌ها با ۱۹ نفر تا رسیدن به اشباع نظری کامل (عدم ظهور کدهای جدید در سه مصاحبه آخر) ادامه یافت. جهت تضمین کیفیت و استحکام یافته‌های پژوهش از معیارهای چهارگانه لینکلن و گوبا^۱ (۱۹۸۵) استفاده شد. برای تأمین باورپذیری، از تکنیک بازبینی توسط مشارکت‌کنندگان استفاده شد؛ بدین صورت که یافته‌های اولیه و مدل مفهومی در اختیار چهار نفر از خبرگان مصاحبه‌شونده قرار گرفت و تأیید آنان مبنی بر تطابق یافته‌ها با تجربیاتشان اخذ شد. جهت حصول اطمینان‌پذیری، فرآیند تحلیل داده‌ها و کدگذاری‌ها توسط یک متخصص خارجی (همکار پژوهشی آشنا به روش کیفی) مورد ممیزی و بازبینی قرار گرفت تا از سوگیری‌های احتمالی محقق کاسته شود. همچنین برای افزایش قابلیت انتقال‌پذیری، تلاش شد تا با توصیف غنی و ارائه جزئیات دقیق از بافت پژوهش و ویژگی‌های مشارکت‌کنندگان، بستری شفاف برای قضاوت سایر پژوهشگران فراهم شود. درنهایت برای سنجش پایایی، از روش بازآزمایی درون‌کدگذار استفاده شد؛ بدین ترتیب که سه مصاحبه منتخب پس از گذشت دو هفته مجدداً توسط محقق کدگذاری شدند و ضریب توافق میان دو مرحله کدگذاری (شاخص ثبات) معادل ۸۶ درصد محاسبه شد که نشان‌دهنده پایایی قابل قبول تحلیل‌هاست.

یافته‌ها

ویژگی‌های جمعیت شناختی شرکت کنندگان در این مطالعه، در جدول ۱ ارائه شده است:

جدول ۱. ویژگی جمعیت شناختی مصاحبه‌شوندگان

ردیف	کد	جنسیت	سطح تحصیلات	رشته تخصصی	سابقه کار اجرایی (سال)
۱	P1	مرد	دکتر	تربیت بدنی	۱۲ سال استاد دانشگاه
۲	P2	مرد	دکتر	تربیت بدنی	۹ سال مدیریت در حوزه ورزش
۳	P3	مرد	دکتر	تربیت بدنی	۶ سال مدیریت در حوزه ورزش
۴	P4	مرد	دکتر	روانشناسی	۸ سال مدیریت در حوزه ورزش
۵	P5	زن	دکتر	علوم تربیتی	۱۰ سال استاد دانشگاه
۶	P6	مرد	دکتر	تربیت بدنی	۱۲ سال استاد دانشگاه
۷	P7	مرد	دکتر	تربیت بدنی	۹ سال مدیریت در حوزه ورزش
۸	P8	مرد	دکتر	تربیت بدنی	۸ سال استاد دانشگاه
۹	P9	مرد	دکتر	تربیت بدنی	۱۵ سال مدیر در حوزه ورزش
۱۰	P10	مرد	دکتر	علوم ورزشی	۱۰ سال استاد دانشگاه
۱۱	P11	مرد	دکتر	تربیت بدنی	۹ سال مدیریت در حوزه ورزش
۱۲	P12	مرد	دکتر	تربیت بدنی	۱۱ سال استاد دانشگاه
۱۳	P13	مرد	دکتر	تربیت بدنی	۱۰ سال مدیریت در حوزه ورزش
۱۴	P14	مرد	دکتر	روانشناسی	۸ سال استاد دانشگاه
۱۵	P15	زن	دکتر	جامعه‌شناسی	۹ سال استاد دانشگاه
۱۶	P16	مرد	دکتر	تربیت بدنی	۸ سال مدیریت در حوزه ورزش
۱۷	P17	مرد	دکتر	تربیت بدنی	۱۰ سال مدیریت در حوزه ورزش
۱۸	P18	مرد	دکتر	علوم ورزشی	۱۳ سال استاد دانشگاه
۱۹	P19	مرد	دکتر	علوم ورزشی	۹ سال استاد دانشگاه

مأخذ: یافته‌های پژوهش

جدول ۱ نشان‌دهنده سطح مطلوب ویژگی‌های جمعیت شناختی افراد برای شرکت در این مطالعه است. در مرحله نخست کدگذاری باز، کدهای مقدماتی شناسایی شد که پس از پالایش و ادغام کدهای مشابه، ۲۸۵ کد نهایی شناسایی شدند که در جدول ۲ آمده است.

جدول ۲. نتایج جامع کدگذاری داده‌ها (باز، محوری و انتخابی)

پارادایمی بعد	کدگذاری محوری	مقوله	کد باز
شرایط علی	سیستم‌های مدیریت ایمنی	سیاست‌ها	توسعه، ادغام و اجرای سیاست‌ها؛ سیاست‌های برنامه‌ریزی شهری؛ سیاست‌های حمل‌ونقل فعال؛ سیاست‌های آموزشی؛ سیاست‌های ورزشی؛ سیاست‌های سلامتی؛ سیاست‌های محیط زیستی؛ سیاست‌های محل کار
تعهد رهبری به ایمنی	تعهد رهبری به ایمنی	خط‌مشی‌ها	استراتژی‌ها؛ شیوه‌ها؛ رویه‌ها؛ عملکردهای مرتبط با ایمنی
مشارکت کارکنان	مشارکت کارکنان	تغییر در ارکان سازمان به سمت ایمنی	تعهد قوی مدیریت به ایمنی؛ اولویت‌بندی فعالیت‌های مرتبط با ایمنی؛ بررسی نظرات و پیشنهادها؛ ورزشکاران والدین؛ رهبری تحول‌آفرین؛ باور و انگیزه برای ایجاد تحول مبتنی بر ایمنی؛ حمایت از تغییر در ارکان سازمان به سمت ایمنی
نگرش‌ها	نگرش‌ها	نگرش‌ها	ابتکارات مبتنی بر ایمنی؛ نگرش مشترک نسبت به ایمنی؛ اولویت محافظت
مربیان ورزشی	مربیان ورزشی	تغییر در ارکان سازمان به سمت ایمنی	ارزش‌ها؛ ترجیحات؛ ادراکات
عوامل زمینه و بستر	ایمنی	تغییر در ارکان سازمان به سمت ایمنی	صلاحیت در آموزش؛ حضور مستمر در محل فعالیت‌های ورزشی؛ کنترل و نظارت مربیان؛ آگاهی از سلامت ورزشکاران؛ بازدید و بررسی وسایل ورزشی؛ شناخت قابلیت‌ها توسط مربیان؛ آشنایی مربی با کمک‌های اولیه؛ تعداد متعارف ورزشکاران در هر جلسه تمرینی
ایمنی رابطه‌ای	ایمنی	تغییر در ارکان سازمان به سمت ایمنی	تجهیزات باکیفیت و کاربردی؛ فضای امن؛ آنتی دوپینگ؛ پیشگیری از آسیب
بهبودسازی ورزش	توسعه مثبت	تغییر در ارکان سازمان به سمت ایمنی	پیشگیری و مداخله از تجربیات مضر در روابط؛ پیشگیری از سوءاستفاده‌های جنسی؛ پیشگیری از سوءاستفاده‌های روانی؛ پیشگیری از آزارهای عاطفی و روانی
ابعاد فرهنگ ایمنی	رهبری و مدیریت	تغییر در ارکان سازمان به سمت ایمنی	آموزش ایمنی به ورزشکاران؛ ارزیابی سلامت ورزشکاران کودک و نوجوان؛ بررسی تأثیر ورزش بر سلامت ورزشکاران؛ حفاظت
مسئولیت‌پذیری	مسئولیت‌پذیری	تغییر در ارکان سازمان به سمت ایمنی	پایبندی به حقوق بشر؛ دسترسی؛ منصفانه؛ اخلاقی؛ سرگرم‌کننده
اولویت به ایمنی در ورزش	اولویت به ایمنی در ورزش	تغییر در ارکان سازمان به سمت ایمنی	کاهش حوادث؛ کاهش بیماری‌ها؛ کاهش سوانح؛ کاهش سوءاستفاده‌ها؛ کاهش بدرفتاری‌ها؛ کاهش سایر هزینه‌ها
یادگیری و آموزش	یادگیری و آموزش	تغییر در ارکان سازمان به سمت ایمنی	تعهد سازمانی؛ رضایت استفاده‌کنندگان خارج از سازمان
		تغییر در ارکان سازمان به سمت ایمنی	تجهیزات ایمن؛ وضعیت ایمن برای ورزش
		تغییر در ارکان سازمان به سمت ایمنی	یادگیری و آموزش

پارادایمی	بعد	کدگذاری محوری	مقوله	کد باز
			یکپارچگی ایمنی	یکپارچگی ایمنی
	خصوصیات سازمانی	خصوصیات سازمانی فرهنگ ایمنی	ارتباط بر مبنای اعتماد متقابل؛ ادراک مشترک از اهمیت ایمنی؛ اعتقاد به اثربخشی اقدامات پیشگیرانه؛ روحیه نوآوری؛ عملکرد بهینه؛ تشویق افراد فعال	
	عوامل فرهنگی	عوامل فرهنگی	هنجارهای ذهنی؛ آگاهی عمومی؛ خرده فرهنگ‌ها؛ همکاری و تیم‌سازی؛ پذیرش نوآوری و خلاقیت؛ فرهنگ باز؛ چابکی سازمان؛ کانال‌های ارتباطی گسترده به واسطه اینترنت؛ آگاهی افراد از اهمیت اشتراک دانش و تجربیات؛ الگو خدمات پایدار و مسئولیت‌پذیر؛ فرهنگ قوی	
	عوامل ساختاری	عوامل ساختاری	ساختار خانواده؛ ساختار اماکن ورزشی؛ ساختار شناختی فرد؛ تجربه و دانش کاری مربیان؛ ملاحظات سطح اماکن ورزشی؛ عوامل شغلی؛ ساختار فرهنگی اماکن ورزشی؛ پذیرش نوآوری و خلاقیت (ساختاری)؛ چابکی سازمانی (ساختاری)	
		قابلیت‌های نیروی انسانی	توانایی نمایش رهبری و نوآوری؛ تجربه مرتبط؛ مهارت؛ سازگاری؛ انگیزش	
		قابلیت‌های کارکنان	افراد دارای تجربه و مهارت	
	عوامل فیزیولوژیکی	عوامل فیزیولوژیکی	اهمیت سطح آمادگی؛ اهمیت گرم کردن و برگشت به حالت اولیه؛ اهمیت استراحت کافی؛ اهمیت سلامت بعد از نقاهت؛ اهمیت سلامت کامل فرد	
	کیفیت رابطه	گشودگی رابطه	ارتباط صریح؛ صادق بودن؛ شفاف بودن؛ ظرفیت باز بودن	
		مدیریت تعارضات بین فردی	نگرانی‌ها؛ اعتراف به اشتباهات؛ حل اختلافات؛ رفع سوء تفاهات	
	ویژگی‌های فردی	فعالیت‌های ادراکی	جمع‌آوری اطلاعات؛ تفکر از طریق گفت‌وگو؛ ارزیابی منابع	
		خصوصیات فردی	دانش قبلی در مورد ایمنی؛ پایگاه شغلی و اجتماعی؛ دانش قبلی از آسیب‌ها؛ نوع خانواده؛ سطح تحصیلات	
	عوامل اجتماعی	شبکه ارتباطی اجتماعی	الگوهای ارتباطی (افراد، گروه‌ها، خانواده‌ها)؛ اعتماد؛ جریان منابع و اطلاعات	
		جریان‌های اطلاعاتی	دسترسی به اطلاعات؛ عدم توزیع متقارن اطلاعات؛ تفسیر مؤثر اطلاعات؛ اطلاعات قبلی	
		آموزش و مربیگری	آموزش ملزومات ایمنی؛ جلب توجه افراد به مسئله ایمنی؛ انتقال تجربه و مهارت ورزشکاران	

پارادایمی بعد	کدگذاری محوری	مقوله	کد باز
	محیط فیزیکی	محیط فیزیکی	عوامل طبیعی؛ قابلیت دسترسی به اماکن ورزشی؛ ساختار و طراحی شهری
		کیفیت ادراک شده محیط	زیبایی؛ کیفیت محیط‌های ورزشی
		نرخ یا میزان جرائم	نرخ یا میزان جرائم
		سطح ترافیک	سطح ترافیک
عوامل مداخله‌گر	تقویت‌کننده	نهادهای اجتماعی	شبکه‌های اجتماعی؛ گروه همسالان؛ مدرسه؛ رسانه‌ها؛ سازمان‌های اجتماعی
		خانواده	تأثیر سطوح فعالیت بدنی والدین؛ حمایت خانواده؛ همسر یا شریک زندگی
		تأثیر متخصصان سلامتی	دکترها؛ معلمان؛ مربیان
		عوامل شخصی	دانش؛ رفتارها؛ باورها؛ موانع درک شده؛ انگیزش؛ لذت؛ مهارت‌ها؛ توانایی‌ها؛ اعتماد به نفس؛ قوانین مالکیت معنوی محصولات و خدمات؛ احساسات و عواطف؛ حالت‌های روحی؛ ویژگی‌های شخصیتی؛ عوامل موقعیتی؛ ترجیحات شخصی
		قوانین و مقررات	استانداردها؛ قوانین شفاف؛ مجازات‌های مناسب با جرم؛ قوانین مربوط به نظارت؛ بازرسی‌ها
	تضعیف‌کننده	مخاطرات سلامتی	ناقص بودن تجهیزات؛ نامرغوب بودن تجهیزات؛ غیرمجاز بودن تجهیزات؛ خلأ قانونی برای نظارت؛ فشار بیش از حد
		بهره‌کشی	آسیب‌های جسمی؛ آسیب‌های ذهنی؛ آسیب‌های روحی؛ آسیب‌های اخلاقی؛ آسیب به رشد اجتماعی
		غفلت	ترک کودک؛ قصور در رسیدگی به نیازهای ضروری؛ هیجانی یا روان‌شناختی؛ عدم فراهم کردن آموزش؛ مراقبت‌های پزشکی؛ غذا، سرپناه و پوشاک
		سوءاستفاده و خشونت	خشونت فیزیکی و ذهنی؛ آسیب‌دیدگی؛ سوءاستفاده؛ بی‌مبالانی؛ بدرفتاری
		کودک‌آزاری (جسمانی)	مشت زدن؛ لگزدن؛ گاز گرفتن؛ تکان دادن؛ پرتاب کردن؛ خفگی؛ چاقو خوردگی؛ ضربه زدن؛ سوزاندن

پارادایمی بعد	کدگذاری محوری	مقوله	کد باز
		کودک آزاری (روانی)	پرخاشگری؛ انتقاد یا تحقیر کودک؛ تهدید؛ صدمه زدن؛ رها کردن افراد یا اشیای با اهمیت برای کودک؛ زندانی کردن؛ اجبار کودک؛ تأدیب افراطی کودک
		کودک آزاری (جنسی)	هرگونه عمل جنسی با کودک به منظور تأمین لذت
راهندها	راهندهای زیرساختی	سیاست گذاری ها	پایه گذاری سیاست های توسعه فعالیت های ورزشی؛ مهیا کردن محیط و جامعه ای امن؛ افزایش ساعات درس تربیت بدنی؛ آموزش حریم شخصی به کودکان در مدارس؛ ایجاد زیرساخت های لازم؛ افزایش آگاهی و نگرش
		توسعه فعالیت های ورزشی در اجتماع	بهبود تسهیلات و اماکن ورزشی؛ ایجاد امکان دسترسی به اماکن ورزشی برای عموم؛ تهیه تجهیزات ورزشی برای اماکن عمومی؛ افزایش آگاهی اجتماعی نسبت به فعالیت های ورزشی؛ ایجاد ساختار روابط اجتماعی؛ منابع اجتماعی اطلاعات؛ محتوای روابط اجتماعی؛ شیوه های انتقال اطلاعات
	راهندهای آموزشی	افزایش آگاهی عمومی	بهبود آگاهی مدیران؛ بهبود آگاهی مربیان ورزشی؛ بهبود آگاهی والدین؛ بهبود آگاهی کودکان؛ آگاهی بخشی و اطلاع رسانی در حوزه حقوق ورزش کودکان؛ توسعه آموزش فضای امن
		اقدامات آموزشی	ایجاد تعریفی واحد از ایمنی محیط برای عموم؛ برنامه بلندمدت برای افزایش آگاهی کودکان در ایمنی؛ تأمین سرمایه گذاری برای توسعه آموزش
	راهندهای قانونی	راهندهای قانونی	تدوین دستورالعمل های امنیت جسمی و روانی کودکان؛ بهره گیری از علم حقوق ورزشی؛ تدوین استانداردها و چارچوب های مشخص؛ تدوین مجازات های مدون مطابق با حقوق کودکان؛ طراحی و تدوین مقررات و قوانین حوزه ورزش کودکان
	راهندهای تخصصی	راهندهای تخصصی	آگاهی از نظر و نیاز کودکان؛ اولویت بندی نیاز کودکان؛ درگیر کردن والدین در فعالیت های ورزشی کودکان؛ توسعه خدمات اطلاع رسانی؛ آسیب شناسی ورزش کودکان؛ تسهیل آشکارسازی و رسیدگی به آسیب دیدگی کودکان
ارزیابی و نظارت		فرآیند ارزیابی	تعیین حقوق ورزشی کودکان؛ تعیین شاخص های عملکرد استاندارد؛ شفافیت در تعیین اولویت ها و نتایج مورد انتظار؛ ارزیابی عملکرد واقع گرایانه؛ تمرکز بر رویکرد نتیجه گرا؛ استفاده از ارزیابان خبره در ارائه بازخورد؛ فرهنگ بهبود در مقابل فرهنگ سرزنش در ارائه بازخورد؛ استفاده از نتایج ارزیابی در سایر سطوح ورزشی

پارادایمی بعد	کدگذاری محوری	مقوله	کد باز
		حوزه‌های ارزیابی (مربیان)	سوابق کاری؛ میزان دانش و تخصص؛ سوابق کیفری؛ سوابق استخدامی
		سلامت جسمی و روانی	سلامت جسمی قبل و بعد ورزش؛ سلامت روانی قبل و بعد از ورزش؛ رشد درآمدها
پیامدها	سطح خرد	سطح خرد	پایه‌گذاری سیاست‌های توسعه فعالیت‌های ورزشی؛ افزایش حرمت و اعتماد به نفس؛ بهبود سلامت جسمی و روانی کودک؛ اعتماد مشتری؛ بهبود نگرش؛ ایجاد احساس مسئولیت؛ بروز شخصیت اجتماعی؛ پذیرش مسئولیت اجتماعی؛ توانایی و برقراری روابط اجتماعی؛ بروز استعدادها؛ اجتماعی؛ احترام به قوانین؛ اصلاح رفتارهای فردی
	سطح میانی	ارتقای اجتماعی	درک و انتقال ارزش‌های اجتماعی؛ احترام متقابل اجتماعی؛ تحکیم روابط اجتماعی؛ مقابله با مفاسد و مظالم اجتماعی؛ همبستگی و تعادل اجتماعی؛ افزایش وحدت اجتماعی و همکاری؛ صاحب قدرت و اختیار شدن گروه‌های دارای مزیت اجتماعی
	پیامدهای سطح میانی		تقلیل در جرم و خرابکاری و انحراف اجتماعی؛ گسترش هویت جمعی و افزایش همبستگی؛ تشویق بهتر بودن در جامعه؛ ایجاد اشتغال و درآمدهای جدید؛ توسعه اجتماعی؛ گسترش شیوه زندگی سالم؛ کاهش هزینه‌های درمان؛ بهبود و بهره‌وری نیروی کار؛ افزایش کیفیت و بهره‌وری ایمنی
	سطح کلان	سطح کلان	بهبود دورنمای ورزش؛ پیشرفت و توسعه کشور؛ بالندگی نیروی کار؛ بهبود و افزایش سلامت عمومی جامعه
	پیامدهای اقتصادی		افزایش کرسی‌های حقوقی در فدراسیون‌ها؛ جلوگیری از خسارت‌های مالی؛ افزایش مزایای اقتصادی ناشی از پیشگیری از آسیب

مأخذ: یافته‌های پژوهش

با توجه به تلقی و فرض نسبت به عوامل مدل فرهنگ ایمنی محیط ورزش برای کودکان و به تبع آن، تعاملات در محیط ورزش کودکان، چنانچه فرهنگ ایمنی کودکان بخواهد به نحو مطلوب استقرار یابد، نیازمند شرایط علی خاصی است. این شرایط شامل پنج عامل کلیدی است: (۱) سیستم‌های مدیریت ایمنی که شامل سیاست‌های متنوع (برنامه‌ریزی شهری، حمل‌ونقل فعال، آموزشی، ورزشی، سلامتی، محیط‌زیستی و محل کار) و خط‌مشی‌های عملیاتی است؛ (۲) تعهد رهبری به ایمنی که از طریق اولویت‌بندی، بررسی نظرات ذی‌نفعان و رهبری تحول‌آفرین بروز می‌یابد؛ (۳) مشارکت فعال کارکنان در

ابتکارات ایمنی و تشکیل نگرش مشترک؛ (۴) نگرش‌های سازمانی که بر ارزش‌ها، ترجیحات و ادراکات تأکید دارد؛ و (۵) نقش محوری مربیان ورزشی به‌عنوان عاملان اصلی در تحقق ایمنی.

شکل ۱. مدل پارادایمی فرهنگ ایمنی محیط ورزش برای کودکان در ایران

مأخذ: یافته‌های پژوهش

در صورت میسر بودن بسترهای لازم، یازده عامل زمینه‌ای می‌توانند تشکیل‌دهنده فرهنگ ایمنی محیط ورزش کودکان باشند. اول، ایمنی زیست‌محیطی و فیزیکی از طریق تجهیزات باکیفیت، فضاهاى امن و پیشگیری از آسیب؛ دوم، ایمنی رابطه‌ای که شامل پیشگیری از بدرفتاری، سوءاستفاده‌های جنسی و روانی و آزارهای عاطفی است؛ سوم، بهینه‌سازی ورزش از طریق آموزش ایمنی، ارزیابی سلامت و پایداری به حقوق بشر؛ چهارم، خصوصیات سازمانی که بر اعتماد متقابل، نوآوری و عملکرد بهینه متکی است؛ پنجم، عوامل فرهنگی شامل آگاهی عمومی، پذیرش نوآوری، فرهنگ باز و چابکی سازمانی؛ ششم، عوامل ساختاری از جمله ساختار خانواده، اماکن ورزشی، ساختار شناختی فرد و قابلیت‌های نیروی انسانی؛ هفتم، عوامل فیزیولوژیکی مرتبط با سطح آمادگی، گرم کردن و برگشت به حالت اولیه، استراحت کافی و سلامت کامل فرد؛ هشتم، کیفیت رابطه‌ای که شامل گشودگی رابطه

(ارتباط صریح، صادق بودن و شفافیت) و مدیریت تعارضات بین فردی است؛ نهم، ویژگی‌های فردی شامل فعالیت‌های ادراکی (جمع‌آوری اطلاعات، تفکر از طریق گفت‌وگو) و خصوصیات فردی (دانش قبلی، پایگاه اجتماعی و سطح تحصیلات)؛ دهم، عوامل اجتماعی شامل شبکه‌های ارتباطی، جریان‌های اطلاعاتی و آموزش و مربیگری؛ و یازدهم، محیط فیزیکی شامل عوامل طبیعی، قابلیت دسترسی به اماکن ورزشی، کیفیت ادراک شده محیط، نرخ جرائم و سطح ترافیک.

به‌منظور پیاده‌سازی مؤثر فرهنگ ایمنی، باید از پنج دسته راهبرد استفاده کرد: (۱) راهبردهای زیرساختی شامل سیاست‌گذاری و توسعه فعالیت‌های ورزشی در اجتماع؛ (۲) راهبردهای آموزشی متمرکز بر افزایش آگاهی مدیران، مربیان، والدین و کودکان؛ (۳) راهبردهای قانونی برای تدوین دستورالعمل‌ها و مقررات؛ (۴) راهبردهای تخصصی با توجه به نیازهای خاص کودکان و درگیری والدین؛ و (۵) فرآیندهای ارزیابی و نظارت مستمر. متغیرهایی ممکن است بر تأثیر این راهبردها اثرگذار باشند که در قالب دو دسته ارائه می‌شوند. عوامل تقویت‌کننده شامل: نهادهای اجتماعی (شبکه‌های اجتماعی، مدرسه، رسانه‌ها)؛ نقش خانواده (حمایت والدین و شریک‌های زندگی)؛ تأثیر متخصصان سلامتی (پزشکان، معلمان، مربیان)؛ عوامل شخصی (دانش، رفتار، باورها، انگیزش و مهارت‌ها)؛ و قوانین و مقررات شفاف. عوامل تضعیف‌کننده شامل: مخاطرات سلامتی ناشی از نظارت ناکافی و تجهیزات نامناسب؛ بهره‌کشی و استثمار؛ غفلت و بی‌توجهی؛ سوءاستفاده و خشونت؛ و انواع کودک‌آزاری (جسمانی، روانی و جنسی).

چنانچه تمامی این فرآیندها به‌خوبی طی شود و عوامل تقویت‌کننده بر تضعیف‌کننده غلبه یابند، انتظار می‌رود پیامدهای مثبتی در سه سطح بروز یابد: در سطح خرد، افزایش حرمت و اعتماد به نفس کودکان، بهبود سلامت جسمی و روانی، توانایی برقراری روابط اجتماعی و احترام به قوانین؛ در سطح میانی، ارتقای اجتماعی از طریق درک و انتقال ارزش‌های اجتماعی، کاهش جرم و انحراف اجتماعی، گسترش شیوه زندگی سالم و کاهش هزینه‌های درمان و در سطح کلان، بهبود دورنمای ورزش کشور، پیشرفت و توسعه اجتماعی و اقتصادی، و افزایش سلامت عمومی جامعه.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف طراحی و تبیین مدل جامع فرهنگ ایمنی محیط ورزش برای کودکان در ایران و با رویکرد نظریه داده‌بنیاد انجام شد. تحلیل نظام‌مند داده‌های حاصل از مصاحبه‌های عمیق با ۱۹ نفر از خبرگان دانشگاهی و مدیران ورزشی منجر به شناسایی ۲۸۵ کد اولیه، ۲۷ مقوله و شش بعد اصلی در مدل پارادایمی شد. این مدل یک چارچوب جامع برای درک و پیاده‌سازی فرهنگ ایمنی در محیط‌های ورزشی کودکان ایران فراهم می‌کند که در ادامه هر یک از اجزای آن به تفصیل بررسی و تحلیل می‌شود.

یافته‌های پژوهش در بخش شرایط علی نشان داد که فرهنگ ایمنی محیط ورزش کودکان بر پنج عامل کلیدی متکی است: سیستم‌های مدیریت ایمنی، تعهد رهبری به ایمنی، مشارکت کارکنان، نگرش‌ها و نقش مربیان ورزشی. این یافته‌ها با مدل‌های موجود در ادبیات بین‌المللی تقاطع‌های معناداری دارند اما در برخی جوانب، تفاوت‌های قابل توجهی را نشان می‌دهند. تعهد رهبری به ایمنی و سیستم‌های مدیریتی مناسب از مهم‌ترین پیشران‌های فرهنگ ایمنی شناسایی شدند که این یافته با نتایج مطالعه لاکسو (۲۰۲۴) درخصوص اهمیت حکمرانی خوب و مشارکت در تصمیم‌گیری همسو است. همچنین، پورمیرزا و همکاران (۱۳۹۹) در بررسی خود درباره بهبود فرهنگ بهداشت، ایمنی و محیط‌زیست در اماکن ورزشی نیز بر نقش حیاتی نظارت و کنترل مدیریتی تأکید کردند.

باین‌حال، وجه تمایز معناداری میان مطالعه حاضر و پژوهش‌های پیشین در شناسایی نقش مستقل و کلیدی مربیان ورزشی به‌عنوان یک عامل علی جداگانه است. درحالی‌که بسیاری از مطالعات بین‌المللی مربیان را صرفاً به‌عنوان عاملان اجرایی سیاست‌های مدیریتی در نظر می‌گیرند، یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که در بافت فرهنگی ایران، مربی نقشی بسیار فراتر از یک مجری فنی ایفا می‌کند. مربی در محیط ورزش ایران نه تنها مسئول انتقال مهارت‌های ورزشی است بلکه به‌عنوان یک شکل‌دهنده فرهنگ و الگوی رفتاری اصلی برای کودکان عمل می‌کند. این نقش گسترده‌تر از صلاحیت فنی شامل آگاهی از سلامت ورزشکاران، حضور مستمر، کنترل و نظارت، شناخت قابلیت‌های فردی کودکان و آشنایی با کمک‌های اولیه است. این تفاوت می‌تواند ریشه در ارزش‌های فرهنگی ایرانی داشته باشد که به نقش معلم و مرشد در تربیت نسل جوان اهمیت ویژه‌ای می‌دهد.

مشارکت کارکنان و نگرش‌های سازمانی نیز عوامل علی‌مهمی شناسایی شدند. مشارکت فعال کارکنان در ابتکارات ایمنی، تشکیل نگرش مشترک نسبت به اهمیت ایمنی و اولویت‌بندی محافظت نشان‌دهنده این است که فرهنگ ایمنی نه تنها یک سیاست‌گذاری از بالا به پایین بلکه یک فرآیند مشترک و مشارکتی است. این یافته با مدل‌های سازمانی معاصر که بر ایجاد فرهنگ‌های ایمن از طریق مشارکت و توانمندسازی کارکنان تأکید دارند، هم‌خوان است.

یافته‌های پژوهش، یازده عامل زمینه‌ای و بستر را شناسایی کرد که تحت تأثیر آن‌ها فرهنگ ایمنی می‌تواند شکل بگیرد یا تضعیف شود. این عوامل شامل عوامل فرهنگی، ساختاری، فیزیولوژیکی، کیفیت رابطه، ویژگی‌های فردی، عوامل اجتماعی و محیط فیزیکی هستند. شناسایی این عوامل متعدد نشان‌دهنده یک رویکرد اکوسیستمی به مسئله است که فراتر از نگاه تک‌بعدی و تک‌عاملی است. این یافته با پژوهش محمدولی و همکاران (۱۴۰۲) که بر لزوم آگاهی از حقوق ورزشی تأکید داشتند، هم‌راستا است اما مطالعه حاضر نشان می‌دهد که صرف وجود آگاهی قانونی کافی نیست.

عوامل فرهنگی که شامل آگاهی عمومی، پذیرش نوآوری، فرهنگ باز و چابکی سازمانی است، نشان می‌دهد که فرهنگ ایمنی نمی‌تواند در خلأ فرهنگی شکل بگیرد. در جامعه‌ای که فرهنگ عمومی بر ایمنی و حفاظت از کودکان تأکید نمی‌کند، اجرای سیاست‌های ایمنی دشوار و ناکافی خواهد بود. عوامل ساختاری نیز نشان می‌دهند که ساختار خانواده، ساختار اماکن ورزشی و قابلیت‌های نیروی انسانی تأثیر مستقیمی بر توانایی سازمان‌ها در پیاده‌سازی فرهنگ ایمنی دارند. عوامل فیزیولوژیکی که بر سطح آمادگی، استراحت و سلامت کامل فرد تأکید دارند، نشان می‌دهند که ایمنی صرفاً یک مسئله مدیریتی نیست بلکه به دانش علمی و درک صحیح از فیزیولوژی ورزش نیز وابسته است. کیفیت رابطه‌ای که شامل ارتباط صریح، صادق بودن و مدیریت تعارضات است، نشان می‌دهد که ایمنی رابطه‌ای بر بنیاد روابط سالم و شفاف استوار است. این یافته‌ها با مدل فرهنگ حفاظت اووسو-سکیر و همکاران (۲۰۲۲) که رویکردی سیستمی و چندسطحی به عوامل خطر دارد، مطابقت دارد.

یافته‌های پژوهش دو دسته عوامل مداخله‌گر را شناسایی کرد که می‌توانند بر تأثیر شرایط علی و راهبردهای اجرایی اثرگذار باشند. عوامل تقویت‌کننده شامل نهادهای اجتماعی

(شبکه‌های اجتماعی، مدرسه، رسانه‌ها)، نقش خانواده، تأثیر متخصصان سلامتی، عوامل شخصی و قوانین و مقررات است. این عوامل می‌توانند فرهنگ ایمنی را تقویت و تسریع کنند. به‌طور خاص، نقش خانواده و والدین به‌عنوان ناظران بیرونی و حامیان ورزش کودکان در این پژوهش بیشتر از مطالعات پیشین مورد تأکید قرار گرفت. این تأکید بر نقش والدین نشان می‌دهد که فرهنگ ایمنی نمی‌تواند صرفاً در محیط ورزش شکل بگیرد بلکه نیازمند حمایت و مشارکت خانوادگی است. عوامل تضعیف‌کننده شامل مخاطرات سلامتی (ناشی از نظارت ناکافی و تجهیزات نامناسب)، بهره‌کشی، غفلت و سوءاستفاده و خشونت است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که صرف وجود قوانین و سیاست‌های ایمنی کافی نیست بلکه عوامل تضعیف‌کننده مانند نظارت ناکافی، فشارهای تمرینی زودرس و خلأهای قانونی می‌توانند اثر این سیاست‌ها را خنثی کنند. این یافته تأکید می‌کند که یک رویکرد سیستمی و جامع ضروری است که نه تنها سیاست‌ها را تدوین کند بلکه نظارت، اجرا و مدیریت عوامل تضعیف‌کننده را نیز در نظر بگیرد.

یافته‌های پژوهش پنج دسته راهبرد را برای پیاده‌سازی فرهنگ ایمنی شناسایی کرد: راهبردهای زیرساختی، آموزشی، قانونی، تخصصی و ارزیابی و نظارت. تمرکز بر راهبردهای آموزشی و توسعه زیرساخت با مطالعات جووت و همکاران (۲۰۲۳) و اینگرام و همکاران (۲۰۲۵) همسو است که بر اهمیت آموزش و فرهنگ‌سازی تأکید دارند. نقطه قوت راهبردهای شناسایی‌شده در این پژوهش، توجه هم‌زمان به آموزش کودکان (آگاهی از حریم شخصی) و آموزش والدین است. درحالی‌که بسیاری از مدل‌های پیشین تمرکز اصلی خود را بر آموزش مربیان و کارکنان قرار می‌دهند، این پژوهش نشان می‌دهد که نقش والدین به‌عنوان ناظران بیرونی و حامیان بسیار حیاتی است و نباید نادیده گرفته شود.

راهبردهای قانونی شناسایی‌شده شامل تدوین دستورالعمل‌های امنیت جسمی و روانی، بهره‌گیری از علم حقوق ورزشی و تدوین مقررات مناسب است. این راهبردها با یافته‌های پژوهش محمدولی و همکاران (۱۴۰۲) هم‌خوان است اما نشان می‌دهد که قوانین باید نه تنها برای حفاظت جسمی بلکه برای حفاظت روانی و عاطفی نیز طراحی شوند. راهبردهای تخصصی که شامل آگاهی از نظر و نیاز کودکان، اولویت‌بندی نیاز کودکان و درگیری والدین است، نشان می‌دهد که فرهنگ ایمنی باید براساس نیازهای واقعی و درک عمیق از ویژگی‌های کودکان طراحی شود.

نوآوری اصلی این پژوهش، گذار از نگاه تک‌بعدی و جزیره‌ای به نگاهی اکوسیستمی و یکپارچه است. برخلاف الگوهای وارداتی که ممکن است با ساختار ورزش دولتی-باشگاهی ایران و بافت فرهنگی-اجتماعی آن همخوانی کامل نداشته باشند، این مدل با شناسایی چالش‌های بومی نظیر ضعف در سیستم‌های گزارش‌دهی، تفاوت‌های فرهنگی در تعریف تنبیه و تربیت و اهمیت نقش مربی به عنوان شکل‌دهنده فرهنگ، چارچوبی واقع‌بینانه و کاربردی برای سیاست‌گذاران و مدیران ورزشی داخلی فراهم می‌کند. این مدل تلاش می‌کند تا فاصله بین نظریه و عمل را کاهش دهد و الگویی ارائه کند که هم با مبانی نظری قوی و هم با واقعیت‌های بومی ایران سازگار است.

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که اگر فرهنگ ایمنی به نحو مطلوب استقرار یابد، پیامدهای مثبتی در سه سطح خرد، میانی و کلان بروز خواهد یافت. در سطح خرد، افزایش حرمت و اعتماد به نفس کودکان، بهبود سلامت جسمی و روانی، توانایی برقراری روابط اجتماعی سالم و احترام به قوانین مورد انتظار است. در سطح میانی، ارتقای اجتماعی از طریق درک و انتقال ارزش‌های اجتماعی، کاهش جرم و انحراف اجتماعی، گسترش شیوه زندگی سالم و کاهش هزینه‌های درمان می‌تواند محقق شود. در سطح کلان، بهبود دورنمای ورزش کشور، پیشرفت و توسعه اجتماعی و اقتصادی، و افزایش سلامت عمومی جامعه نتایج مورد انتظار هستند. این پیامدهای چندسطحی نشان می‌دهند که استقرار فرهنگ ایمنی نه تنها برای کودکان و ورزشکاران بلکه برای جامعه کل دارای فوائد قابل توجهی است.

درمجموع، این پژوهش مدل فرهنگ ایمنی محیط ورزش برای کودکان در ایران ارائه می‌دهد که این مدل نشان می‌دهد که فرهنگ ایمنی یک پدیده پیچیده و چندسطحی است که نمی‌تواند تنها از طریق سیاست‌های تک‌بعدی یا اقدامات جداگانه محقق شود. استقرار موفق این فرهنگ نیازمند تعهد جدی از سوی رهبری، مشارکت فعال تمامی ذی‌نفعان (مربیان، کارکنان، والدین و کودکان)، بهبود زیرساخت‌ها، تقویت ادبیات قانونی و نظارتی، و آموزش و فرهنگ‌سازی جامع است. با پیاده‌سازی این مدل، می‌تواند بستری امن و سالم برای شکوفایی نسل آینده ورزش کشور فراهم و پیامدهای مثبتی در سطوح فردی، اجتماعی و کلانی برای جامعه ایران حاصل شود.

تعارض منافع

تعارض منافع در پژوهش وجود ندارد.

ORCID

Mohammadreza Esparham

<https://orcid.org/0009-0005-9994-4726>

Keyvan Shaabanmoghadam

<https://orcid.org/0000-0003-2110-8371>

Najaf Aghayi

<https://orcid.org/0000-0003-1429-4647>

References

- Aiooooooooooooooooooooo&Tti eeee VVV((3333)CCCLrr e'' rrrihhttpppsssspr t
in a safe and healthy environment. *The International Sports Law Journal*, 22(2), 93-104.
- Bakhtiarinia, A., Sajjadi, N. & Hamidi, M. (2024). Designing a model for protecting elite athletes against harassment, abuse and exploitation in Iranian sports. *Strategic Studies of Sport and Youth*, 23(64), 357-378. [In Persian]
- Bisbey, T.M., Kilcullen, M.P., Thomas, E.J., Ottosen, M.J., Tsao, K. & Salas, E. (2021). Safety culture: An integration of existing models and a framework for understanding its development. *Human Factors*, 63(1), 88-110.
- Bjørnseth, I. & Szabo, A. (2018). Sexual violence against children in sports and exercise: A systematic literature review. *Journal of Child Sexual Abuse*, 27(4), 365-385.
- Chen, Y., Buggy, C. & Kelly, S. (2019). Winning at all costs: a review of risk-taking behaviour and sporting injury from an occupational safety and health perspective. *Sports Medicine-Open*, 5(1), 15.
- Cleaver, H., Unell, I. & Aldgate, J. (2018). Children's needs - parenting capacity: The impact of parental mental illness, problem alcohol and drug use, domestic violence. and parental learning disability on children's development. The Stationery Office
- Flensner, K.K., Korp, P. & Lindgren, E.C. (2021). Integration into and through sports? Sport-activities for migrant children and youths. *European Journal for Sport and Society*, 18(1), 64-81.
- Flores, F.S., Rodrigues, L.P., Copetti, F., Lopes, F. & Cordovil, R. (2019). Affordances for motor skill development in home, school, and sport environments: A narrative review. *Perceptual and Motor Skills*, 126(3), 366-388.
- Gould, D. (2019). The current youth sport landscape: Identifying critical research issues. *Kinesiology Review*, 8(3), 150-161.
- Gurgis, J.J., Kerr, G & Bttall i A (00))) Elll rr i ttaooooleer'' interpretations of safe sport. *Journal of Sport and Social Issues*, 47(1), 75-97.
- Hollnagel, E. (2024). *Safety-II in practice: Developing the capacity for resilient performance*. CRC Press.

- Ingram, B.M., Kossman, M.K., Vegt, C.B.V., McGill, C.A. & Register-Mihalik, J.K. (2025). An in-tttt h aaalssi of oott h rrrr t oocce'' perceptions of sport culture, safety, and injury prevention. *Journal of Sport and Social Issues*, 49(1), 15-39.
- Jerebine, A., Fitton-Davies, K., Lander, N., Eyre, E.L., Duncan, M.J. & Brreett .. (2222) All th fu ttfff th taacrrr aa, 'thtt's eeeee eess!' Haari from iii lrr e aafet ri i cctiv ll in schools: a systematic review. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 19(1), 72.
- Jowett, S., Do Nascimento-Júnior, J.R.A., Zhao, C. & Gosai, J. (2023). Creating the conditions for psychological safety and its impact on quality coach-athlete relationships. *Psychology of Sport and Exercise*, 65, 102363.
- Kuhi Achachaloui, F., Seyed Ameri, M. & Kashef, S.M. (2022). The effect of cccoolggiaal fcctrr nn hchildrnn' motivtti to rrr tiii aate in oort *Razi Journal of Medical Sciences (Journal of Iran University of Medical Sciences)*, 29(5), 75-86. [In Persian]
- Laakso, J. (2024). Implementation of good governance and safe environment in sports: case: Finnish volleyball league.
- McMahon, J., Knight, C.J. & McGannon, K.R. (2018). Educating parents of children in sport about abuse using narrative pedagogy. *Sociology of Sport Journal*, 35(4), 314-323.
- Mishna, F., Kerr, G., McInroy, L.B. & MacPherson, E. (2019). Student thlttss' xxrrr innees ff uullii in interoolleii ate oort. *Journal for the Study of Sports and Athletes in Education*, 13(1), 53-73.
- Mohammadvali, A., Nikourad, Z. & Afshar, M. (2023). Safety and security of children in sports. In Proceedings of the Second International ooooo oomCCCCUrr e'' Utiii aCGthhhhhh [In Persian]
- Mountjoy, M., Rhind, D.J., Tiivas, A. & Leglise, M. (2015). Safeguarding the child athlete in sport: a review, a framework and recommendations for the IOC youth athlete development model. *British Journal of Sports Medicine*, 49(13), 883-886.
- Owusu-Sekyere, F., Rhind, D.J. & Hills, L. (2019). Safeguarding culture: towards a new approach to preventing child maltreatment in sport. *Sport Management Review*, 25(2), 300-322.
- Parton, N. (2016). The contemporary politics of child protection: Part two (the BAPPCANrrrrrrrr rslett ur l l l l l l l *Child Abuse Review*, 25, 9-16.
- Pourmirza, S., Bahrami, S. & Eidi, H. (2020). Investigating factors affecting the improvement of health, safety and environmental culture in sports facilities. *Environmental Education and Sustainable Development*, 9(2), 83-96. [In Persian]
- Rhind, D., Brackenridge, C.H., Kay, T. & Owusu-Sekyere, F. (2016). Child protection and SDP: The post-MDG agenda for policy practice and research. In L. Hayhurst, T. Kay & M. Chawansky (Eds.), *Beyond sport for development and peace: Transitional perspectives on theory policy and practice* (pp. 72-86). Oxon, UK: Routledge.

- Vella, S.A., Mayland, E., Schweickle, M.J., Sutcliffe, J.T., McEwan, D. & Swann, C. (2024). Psychological safety in sport: A systematic review and concept analysis. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 17(1), 516-539.
- Vertommen, T., Kampen, J., Schipper-van Veldhoven, N., Uzieblo, K. & Van Den Eede, F. (2018). Severe interpersonal violence against children in sport: Associated mental health problems and quality of life in adulthood. *Child Abuse & Neglect*, 76, 459-468.

استناد به این مقاله: اسپرهم، محمدرضا، شعبانی مقدم، کیوان و آقایی، نجف. (۱۴۰۴). طراحی و تبیین مدل فرهنگ ایمنی محیط ورزش برای کودکان در ایران. مدیریت توسعه پایدار در ورزش، ۶(۱۵)، ۴۰۰-۴۲۵

Journal of Sustainable Development in Sport Management is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.